

TISKOVÁ ZPRÁVA

Pražští hygienici lidem doporučují očkování proti klíšťové encefalitidě

Anotace: Hygienická stanice hlavního města Prahy aktuálně lidem doporučuje očkování proti klíšťové encefalitidě. V daný okamžik, kdy je aktivita klíšťat ještě nízká, je pro to totiž ideální doba. RNDr. Jan Jarolímek, Ph.D., MBA, ředitel

Hygienická stanice hlavního města Prahy využívá období, kdy je aktivita klíšťat na velmi nízké úrovni a v rámci svých preventivních a edukačních aktivit apeluje na širokou veřejnost s doporučením nechat se očkovat proti klíšťové encefalitidě. Na toto očkování je v daném okamžiku ideální doba. Klíšťová encefalitida je závažné virové onemocnění přenášené právě klíšťaty. Očkování se doporučuje především lidem starším 50 let, u kterých bývá průběh onemocnění nejzávažnější. Potěšitelné je, že na očkování poskytuje řada zdravotních pojišťoven svým klientům v rámci zdravotně osvětových programů finanční příspěvek. Česko patří mezi země s nejvyšším výskytem viru klíšťové encefalitidy v Evropě. Virus může u lidí vyvolat infekci vedoucí k trvalému poškození mozku. V roce 2016 se s klíšťovou encefalitidou léčilo 565 Čechů. Nejlepší ochranou je právě očkování.

Očkování se skládá ze tří dávek, poté se pravidelně přeočkovává po třech, anebo po pěti letech, což se odvíjí od věku očkovaného. Po první dávce následuje za jeden až tři měsíce další dávka, třetí dávka se pak aplikuje po pěti/devíti až dvanácti měsících po druhé dávce, interval se liší dle druhu použité vakcíny. Lze využít i zkrácené schéma.

Klíšťata v hojné míře přenášejí také další závažné bakteriální onemocnění - Lymeskou borreliózu, proti kterému však prozatím účinná očkovací látka neexistuje.

Pražští hygienici v metropoli klíšťata monitorují

Pražští hygienici se v rámci své preventivní činnosti věnují již více než 20 let monitoringu klíšťat na území hlavního města Prahy. V jarních měsících, kdy klíšťata vyvíjejí vůbec nejvyšší aktivitu z celého roku, sledují v Praze 9 lokalit, na kterých provádějí sběr klíšťat. Ta jsou následně podrobována laboratornímu rozboru. „Cílem tohoto našeho monitoringu je každoročně zjistit infekčnost klíšťat na území hlavního města Prahy. Zaměřujeme se na vyšetření na Lymeskou boreliózu, kterou provádí Národní referenční laboratoř pro Lymeskou borreliózu Státního zdravotního ústavu v Praze a také na vyšetření na klíšťovou meningoencefalitidu,“ přibližuje ředitel pražské hygieny Jan Jarolímek s tím, že toto druhé vyšetření provádí Národní referenční laboratoř pro arboviry Zdravotního ústavu se sídlem v Ostravě.

Z devíti testovaných lokalit v roce 2017 se pozitivní klíšťata na klíšťovou meningoencefalitidu našla jen v oblasti Kunratického lesa – lokalitě Globus. Naproti tomu výskyt bakterií rodu *Borrelia* se loni objevil na vícero sledovaných lokalitách. „Záchyt nakaženého klíštěte automaticky neznamená, že by tam lidé měli přestat chodit. Ukazuje se však, že správná ochrana proti klíšťatům je i v Praze nutností. Je potřeba dbát na základní prevenci,“ vysvětluje šéf pražských hygieniků Jarolímek a dodává: „Základem je dodržování základních pravidel: mezi ně patří očkování proti klíšťové encefalitidě, vhodné oblečení, používání repelentu a v případě přísátí klíště jeho včasné odstranění.“

Monitoring klíšťat v Praze provede pražská hygienická stanice v průběhu měsíce května i v letošním roce. „S výsledky monitoringu shodně jako v předchozích letech bude veřejnost včas seznámena a to tiskovou zprávou na našich webových stránkách,“ uzavírá Jarolímek.

Příznaky klíšťové encefalitidy

Klíšťová encefalitida je infekční virové onemocnění, které se přenáší ze zvířat na člověka infikovaným klíštětem a způsobí zánět mozku nebo zánět mozkových blan. Léčba není známá, léčí se jen příznaky. V první fázi se objevují teploty s charakteristickými příznaky - únavou, bolestmi hlavy, svalstva a malátností - podobně jako u chřipky. Po částečné úlevě ve druhé fázi nastupují nesnesitelné bolesti hlavy, závratě, malátnost a vysoké teploty. U řady pacientů je průběh onemocnění velmi vážný, někdy končí smrtí.

Češi bohužel očkování proti klíšťové encefalitidě, které je nejúčinnějším preventivním opatřením, nadále podceňují. Proočkovanosť české populace se pohybuje jen na úrovni do 25 procent. V sousedním Rakousku je to přitom okolo 80 procent.

Prevence

Preventivní opatření lze rozdělit do dvou skupin:

Ad1) Všeobecná prevence:

- Vhodný, světlý oděv při pobytu v přírodě
- Použití repelentů
- Po návratu z přírody důkladná prohlídka celého těla – s dobou přisátí klíštěte se zvyšuje riziko vzniku onemocnění

Odstraňování klíštěte:

- Dezinfekce místa s přisátým klíštětem přednostně jodovým dezinfekčním prostředkem
- Odstranění pinzetou nebo jinou pomůckou, nikdy klíště neodstraňovat holýma rukama – riziko přenosu
- Následná dezinfekce místa přisátí
- Sledování kožních změn v místě přisátí klíštěte

Ad2) Specifická prevence:

- Očkování

Na téma očkování proti klíšťové encefalitidě hovořila ve vysílání Českého rozhlasu Dvojka dne 22. 2. 2018 ředitelka protiepidemického odboru HSHMP Zdeňka Jágrová (link).

V Praze dne 28. 3. 2018

RNDr. Jan Jarolímek, Ph. D., MBA
ředitel